

LOJZEK

Školski list učenika Osnovne škole „Kardinal Alojzije Stepinac“ Krašić
Broj 1, školska godina 2020./21.

TEMA BROJA
Baština krašičkoga kraja

Sadržaj //

- 2 **Uvodna riječ učenice-urednice**
- 3 **Značajne osobe i kulturne znamenitosti**
- 6 **Stare narodne igre**
- 8 **Tradicionalna jela**
- 9 **Božićni i uskrсни običaji našega kraja**
- 11 **KUD 'Josip Torbar' Krašić**
- 13 **Rječnik zastarjelica krašićkoga kraja**
- 14 **Rječnik zastarjelica ikavskoga dijela žumberačkoga kraja**
- 15 **Intervju s djedom Nikolom Povrženicom**
- 16 **Intervju s umirovljenom učiteljicom Brankom Jurković**
- 17 **Strip 'Povratak u prošlost'**
- 20 **Likovni kutak**
- 22 **Kutak za poeziju**
- 23 **Prozni kutak**
- 24 **Stare razglednice**

Uvodna riječ učenice-urednice

Dragi čitatelji i čitateljice,

predstavljamo vam novi broj našega školskoga lista „Lojzek“. Ovaj broj školskoga lista posvetili smo baštini krašićkoga kraja i njegove bliže okolice. Baština je naslijeđe zavičajnih i kulturnih dobara iz prošlosti. Naša je baština vrlo bogata i njome se jako ponosimo. Nastojali smo pisanom riječju i fotografijama obuhvatiti barem djelić toga bogatstva i sačuvati ga kao uspomenu za buduće generacije. Pripremajući tekstove za školski list, shvatili smo da su naše bake i djedovi najbolji čuvari uspomena. Zahvaljujemo im što su uspomene na svoje školske dane, igre, recepte, običaje, pjesme i ostalu baštinu podijelili s nama i tako pomogli nastanku ovoga broja „Lojzeka“.

U ovome broju školskoga lista možete pročitati kojim se značajnim osobama i kulturnim znamenitostima naš kraj ponosi. Naši su školski novinari vrijedno skupljali zastarjelice krašićkoga i ikavskog dijela žumberačkog kraja te izradili dva rječnika zastarjelica. Upoznat ćete narodne igre koje su igrali naši stari, božićne i uskršne običaje, a za vas smo pripremili i nekoliko tradicionalnih recepata. Predstaviti ćemo vam likovne i literarne uratke naših sadašnjih i bivših učenika te brojne druge tekstove vezane uz temu broja. Nadam se da ćete u uživanju u čitanju našega školskoga lista i da ćete naučiti ponešto novo (ili se prisjetiti onog zaboravljenog) o baštini našega kraja.

Želim vam svima ugodno čitanje. Pozdravlja vas urednica Magdalena Marok!

Učenica-urednica Magdalena Marok

Značajne osobe i kulturne znamenitosti //

Krašić – kolijevka znamenitih osoba, mjesto molitve i vjerskih susreta

Krašićki kraj kolijevka je brojnih znamenitih osoba: svećenika, političara, jezikoslovaca i umjetnika koji su svojim djelovanjem ostavili trag u povijesti mjesta i sjećanjima ljudi. Zbog velikog broja istaknutih velikodostojnika ove područje nosi naziv „dolina Kardinala“. Najistaknutije osobe među njima svakako su kardinal i zagrebački nadbiskup blaženi Alojzije Stepinac (Brezarić, 1898. – Krašić, 1960) te kardinal i zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić (Gornji Pribiće, 1919. – Zagreb, 2002.). Ostale značajne osobe krašićkoga kraja jesu: umirovljeni vojni ordinarij u RH mons. Juraj Jezerinac, umirovljeni varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak, znanstvenik, svećenik, prirodoslovac i političar Josip Torbar, književnik Janko Matko, jezikoslovac i lingvist Petar Skok, filolog i jezikoslovac Valentin Putanec, slikarica i grafičarka Ana Feiner Žalac i brojni drugi.

Osim brojnim značajnim osobama, krašićki se kraj ponosi i svojim kulturno-povijesnim znamenitostima koje su mjesto molitve i mira domaćih žitelja, ali i rado posjećivana odredišta brojnih hodočasnika iz Hrvatske i cijeloga svijeta. Izdvojili smo nekoliko najznačajnijih kulturnih znamenitosti krašićkoga kraja.

Rodna kuća blaženog Alojzija Stepinca u Brezariću

Rodna kuća blaženog Alojzija Stepinca nalazi se u Brezariću. U njegovoj rodnoj kući, visokoj prizemnici iz 19. stoljeća, nalazi se etnografsko-memorijalna zbirka tradicijskih predmeta obitelji Stepinac s kraja 19. i početka 20. stoljeća.

Rodna kuća blaženog Alojzija Stepinca u Brezariću

Blaženi Alojzije Stepinac, učenički rad

Spomen dom blaženog Alojzija Stepinca u Krašiću

Spomen dom blaženog Alojzija Stepinca nalazi se na katu starog župnog ureda u Krašiću. Ondje je blaženik pronašao utočište i sklonište nakon što nakon što je bio pušten iz zatvora u Lepoglavi 1951. godine, pa sve do svoje smrti 10. veljače 1960. godine. U Spomen domu nalazi se zbirka predmeta, slika, knjiga, fotografija, zapisa i ostalih osobnih stvari koje je koristio Alojzije Stepinac.

Impresum //

LOJZEK – školski list učenika Osnovne škole „Kardinal Alojzije Stepinac“ Krašić

Broj 1, školska godina 2020./21.

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Osnovna škola „Kardinal Alojzije Stepinac“ Krašić, Krašić bb, 10454 Krašić, telefonski broj: +385 1 6270 005, fax: +385 1 6270 051, e-mail: ured@os-alozije-stepinac-krasic.skole.hr

ZA IZDAVAČA: ravnateljica Helena Beketić

UČENICA-UREDNIKA: Magdalena Marok (7. b)

UREDNIŠTVO: učenici Medijske skupine: Marko Gežić (8. a), Aleksandra Gvozdanić (7. a), Ivana Jagličić (7. b), Sven Kovačić (8. a), Petra Malezija (7. a), Petar Marok (7. b), Viktorija Milašinčić (7. a), Tea Mrakužić (8. b), Bruno Novosel (8. a), Maria Petković Fajnik (7. a), Dominik Puškar (8. a), Gabrijela Stepinac (7. a), Klara Žalac (8. a), Nicole Žalac (8. a), Karla Žebec (7. a)

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE: Željka Duganić, prof. i Petra Mrzljak, prof.

LIKOVNE RADOVE ODABRALA: Martina Štengl Šoić, prof.

FOTOGRAFIJE: Željka Duganić, prof. i Magdalena Marok (7. b)

Naslovna fotografija je snimljena u rodnoj kući blaženog Alojzija Stepinca u Brezariću. Na fotografiji su: Viktor Stepinac (4. r.), Gabrijela Stepinac (7. a) i Magdalena Stepinac (bivša učenica, generacija 2012. – 2020.).

Fotografije objavljene u članku „KUD „Josip Torbar“ Krašić ustupio je Upravni odbor KUD-a. Fotografije starih razglednica ustupila je Turistička zajednica općine Krašić.

LEKTURA I KOREKTURA: Željka Duganić, prof. i Petra Mrzljak, prof.

TISAK: Antonela art & design

NAKLADA: 50 primjeraka

Župna crkva Presvetoga Trojstva u Krašiću

Župna crkva Presvetoga Trojstva u Krašiću prvi se puta spominje davne 1334. godine. Ta kasnogotička crkva barokizirana je sredinom 18. stoljeća. Pokraj crkve nalazi se kip blaženog Alojzija Stepinca, koji je 1998. blagoslovio i otkrio kardinal Josip Bozanić. Krašićku crkvu posjećuju brojni hodočasnici iz svih krajeva Hrvatske i svijeta. Mnogi u njoj prepoznaju umanjenu baziliku Marijino navještenja u Nazaretu.

Župna crkva Presvetoga Trojstva u Krašiću

Župna crkva sv. Siksta pape u Pribiću Crkvenom

Crkva sv. Siksta pape nastala je u ranom srednjem vijeku. To je jedina crkva u Hrvatskoj koja nosi ime po tome svecu koji je podrijetlom Hrvat. U njoj je mladu misu služio kardinal Franjo Kuharić.

Kip kardinala Franje Kuharića u Pribiću Crkvenom

2. listopada 2019. godine ispred župne crkve sv. Siksta pape u Pribiću Crkvenom otkriven je kip sluge Božjega kardinala Franje Kuharića povodom stote obljetnice njegova rođenja. Obred proslave, svečanoga otkrivanja i blagoslova spomen-obilježja predvodio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Kip je rad akademskog kipara Tomislava Kršnjavija.

Crkva Majke Božje u Dolu

U mjestu Dol nalazi se crkva posvećena Majci Božjoj. Izgrađena je na grofoviji Petra Zrinskog. Crkva je marijansko prošteništa u koje rado hodočasti velik broj ljudi. U ovo je svetište kao dijete hodočastio Alojzije Stepinac sa svojom majkom.

Kompleks grkokatoličkog biskupskog dvorca u Strmcu Pribičkom

U kompleksu se nalazi barokni dvorac grkokatoličkih biskupa s neobizantskom crkvicom sv. Marije podignutom na otočiću usred ribnjaka pred dvorcem.

Grkokatolička crkva Blagovijesti u Strmcu Pribičkom

Grkokatolička crkva Blagovijesti sagrađena je usred parka na malom umjetnom otočiću, okružena malim jezercem. Gradnja je započela 1911. godine, a dovršena je godinu dana kasnije. Podignuta je u spomen na 300. obljetnicu sjedinjena kršćana istočnoga obreda u Hrvatskoj s Katoličkom crkvom (Marčanska unija 1611. godine).

Župna crkva sv. Mihaela i sv. Ane u Gornjem Prekrižju

U sklopu barokne župne crkve Sv. Mihaela iz 1683. godine, 1967. godine izvršena je dogradnja crkve sv. Ane. Dogradio ju je glasoviti hrvatski arhitekt Tomislav Premerl.

Kapela sv. Ivana Krstitelja u Hrženiku

Kapela svetog Ivana Krstitelja sagrađena je u 18. stoljeću. Pored kapele nalazi se spomen-obilježje na poginule, ubijene i nestale krašićke župljane za vrijeme Drugog svjetskog rata. Oko kapele 1967. sniman je kadar iz filma „Breza“ Ante Babaje.

Autori: Učenici Medijske skupine

Grkokatolička crkva Blagovijesti u Strmcu Pribičkom

Učenici naše škole na otkrivanju i blagoslovu kipa kardinala Franje Kuharića u Pribiću Crkvenom 2019. godine

Kapela sv. Ivana Krstitelja u Hrženiku, kadar iz filma „Breza“ Ante Babaje (1967.)

Kako su se zabavljali naši stari

Današnje generacije djece i mladih imaju na raspolaganju velik izbor igračaka, igara te ostalih sredstava i načina zabave. Nekoć su se djeca zabavljala na drugačiji način. Naše su se bake i djedovi te prabake i pradjedovi rado i sa sjetom prisjetili igara svojega djetinjstva. U njihovim su igrama prevladavali rekviziti jednostavno izrađeni u kući ili pronađeni u prirodi (kamenčići, pračke, luk i strijela, cigle, novčići i sl.). Djeca su se najčešće zajedno igrala na ispaši jer su tada imala i najviše vremena. Imali su malo igračaka, a ono što su imali, većinom su izrađivali sami. Ipak, prema njihovim riječima, provodili su više vremena na otvorenom i više su se družili od današnjih generacija. Predstavljamo vam neke od igara koje su najčešće igrali.

INDIJANCI I KAUBOJI

Djeca donesu puške (plastične ili drvene). Podijele se u momčadi te započnu igru. Cilj je pogoditi što više igrača iz protivničke momčadi. Svako tko je pogoden, ispada van, a pobjednik je onaj tko pogodi najviše igrača iz suprotnog tima. Ako je rezultat izjednačen, igraju školicu da bi se saznao pobjednik.

Gađanje lukom i strijelom

Gađanje iz pračke

GAĐANJE IZ PREČKE (PRAČKE)

Na kolac se stavi kantica te se gađa iz prečke (pračke) s udaljenosti koju djeca odaberu. Igrač koji najviše puta pogodi u kanticu je pobjednik.

GAĐANJE LUKOM I STRIJELOM

Lukom i strijelom gađalo se pojedinačno, u paru, većim ili manjim skupinama na otvorenom prostoru (dvorišta, šume, livade, oranice i sl.). Strijelom se gađalo u vis, u dalj ili u cilj, ovisno o željama i dogovoru igrača.

KOTLANJE

Svaki igrač je morao imati jednu daskicu i jedan mali komad drva koji su zvali *slanu*. Igrači su trebali iskopati rupu u zemlji. Daskom su udarali *slanu* i tko je prvi zabio *slanu* u rupu, bio je pobjednik. U ovoj igri broj igrača nije bio ograničen.

DOŠLA MAJKA S KOLODVORA

Ovo je pjevna igra u kojoj jedno dijete glumi majku, a ostali glume djecu. „Majka“ se okrene prema „djeci“ koja se uhvate za ruke i naprave lanac. Naizmjenice se približavaju i udaljavaju jedni od drugih pjevajući:

Majka: *Došla majka s kolodvora, dija, dija, de.*
Djeca: *Što će majka s kolodvora, dija, dija, de?*

Došla majka s kolodvora

Majka: *Hoće majka jednu kćerku, dija, dija, de.*
Djeca: *Kako će se kćerka zvati, dija, dija, de?*
Majka: *Nek' se zove lijepa (Mara), dija, dija, de.*
Djeca: *Mi ne damo lijepu (Maru), dija, dija, de.*
Majka: *Ja je uzmem za ručicu pa je vodim u kućicu, dija, dija, de.*

Na kraju pjesme „majka“ uzima za ruku „dijete“ pa pjesma kreće iznova te se ponavlja sve dok „majka“ ne okupi svu svoju „djecu“

LIKANJE

Ovo je igra gdje svaki igrač uzme jedan novčić. Prvi igrač baca u zid, a svaki sljedeći igrač pokušava baciti novčić što bliže prvome. Tko je najbliže bacio, taj je pobjednik.

Igra s lutkama

Cintranje

CINTRANJE

Potrebno je uzeti pet kamenčića podjednake veličine i posložiti ih u krug. Tada se uzme jedan kamenčić iz kruga i baci u zrak, a onda se brzo mora uzeti drugi kamenčić u ruku i uloviti onaj u zraku. Drugi put se uzimaju dva kamenčića i bacaju se u zrak, a jedan se uzima iz kruga i tako sve dok ne uzmete sve kamenčiće u ruke.

ŠKOLICA

Prvi igrač baci kamenčić na jednu od deset cigala i skače do nje. Uspije li, uzima jednu ciglu sa sobom i iznosi je van iz igre. Igrati može do 10 igrača.

IGRA S LUTKAMA

Djevojčice su se voljele igrati s lutkama, isto kao i danas. Ako nisu imale kupovne lutke (a uglavnom nisu), tada bi ih same izrađivale od tkanine i ostalih materijala koje su imale na raspolaganju.

Autori: učenici Medijske skupine

Tradicionalna jela

Vrijedne žene našega kraja svakodnevno su za svoje ukućane pripremale brojna ukusna jela. Ti su se recepti prenosili s koljena na koljeno, iz generacije u generaciju. Mnoga od tih jela i danas rado blagujemo. Naše su kazivačice s nama podijelile recepte za tri tradicionalna jela: bazlamaču (bazlimaću), salovnjake (salenjake) i sarmu. Nadamo se da ćete se i vi, dragi čitatelji, potaknuti ovim receptima okušati u pripremi nekih od navedenih jela.

BAZLAMAČA (BAZLIMAČA)

Donosim vam bakin recept za poznati kolač koji se priprema u mojemu selu, Vukšinom Šipku. Kolač se uobičajeno pripremao za rođendane. Isto tako, kada su ljudi išli raditi u polje, uzeli bi kolač i okrijepili se čašom vina. Ovo je kolač jednostavne pripreme, zato, bacimo se na posao!

Sastojci:

- 1 šalica kukuruznog brašna
- 1 šalica bijelog brašna
- 1 šalica mlijeka
- ½ šalice ulja
- 2 jaja
- malo soli
- šećer po želji
- 25 dg svježeg kravljeg sira
- 2 dl vrhnja (nekada domaće, danas vrhnje za kuhanje)

Bazlamača (bazlimaća)

Tijek pripreme:

Ovdje nema zahtjevnih postupaka niti priprema.

1. Sve sastojke zajedno izmiješati.
2. Smjesu staviti u lim za pečenje (protvun).
3. Preliti vrhnjem.
4. Staviti peći 40 minuta u pećnicu u grijanju na 180°C.

Prijedlog za posluživanje:

Ovo jelo je desert, ali ja ga volim pojesti i za večeru. Ako ga poslužujete kao desert, servirajte ga tako da komad stavite na tanjur i prelijete ga jogurtom. Jogurt može biti voćni, ali može biti i obični.

Jedete li ovo jelo za večeru, predlažem da ga jedete uz šalicu mlijeka, a za djecu predlažem i topli kakao.

Recept kazivala:
Branka Car, Vukšin Šipak

SALOVNJACI (SALENJAKI)

Salovnjaci (salenjaki) su tradicionalni kolačići za koje sam recept dobila od bake. Pripremali su se u Žumberku i u mnogim drugim okolnim selima zbog jednostavnog načina pripreme i lako dostupnih sastojaka. Ti su se kolači obično pripremali za Božić.

Sastojci:

- 2 dg kvasca
- 25 dg brašna
- 2 žumanjka
- prstohvat soli
- 15 dg svinjskoga sala
- šećer u prahu za posipanje

Priprema:

1. U brašno dodajte sol, žumanjke i dignuti kvasac te umijesite mekanije tijesto. Mijesite ga dok ne počnu pucati mjehurići.
2. Pokrijte tijesto krpom i ostavite da se diže oko 20 minuta.
3. Stružuci svinjsko salo nožem, očistite ga od žilica i izmiješajte s 1 žlicom brašna.
4. Odstajalo tijesto razvaljajte, premažite salom i preklopite tijesto više puta.
5. Razvaljajte tijesto na oko 1 ½ cm debljine i pomoću različitim mod-

lica (kalupa) izrežite kolačiće.

6. Pecite oko 35 min na temperaturi od 225°C.
7. Kad se salovnjaci ispeku, vruće ih uvaljajte u šećerni u prahu.

Prijedlog za posluživanje:

Poslužuje se kao desert, najčešće uz toplo mlijeko ili čaj.

Recept kazivala:
Barica Povrženić, Oštrc

Salovnjaci (salenjaki)

SARMA

Sarma je tradicionalno jelo za koje mi je recept dala mama. Pripremalo se, a i danas se priprema, u brojnim krajevima Lijepje Naše, čak i šire. Ovo je jelo obično božićni ručak.

Sastojci:

- 1 glavica kiselog kupusa (oko 1 kg)
- 80 g luka
- 80 g riže
- 2 češnja češnjaka
- 500 g miješanog mljevenog mesa (po želji samo svinjetina ili samo junetina)
- sol, papar
- 2 jaja
- 1 fant za sarmu
- 100 g suhih dimljenih kostiju

- svinjska mast
- malo brašna i crvene mljevene paprike za zapršku

Priprema:

1. Proinstamo luk i češnjak. Kad luk omekša, dodamo rižu i dinstamo je dok se zastakli (počne biti prozirna).
2. Odvojimo listove kupusa od glave kupusa, list po list. Deblje dijelove izrežemo nožem. Ostatak glave narežemo na rezance.
3. Mljeveno meso začinito solju, paprom, crvenom mljevenom paprikom, fantom za sarmu, lukom i češnjakom te dodamo jaja i dinstanu rižu.
4. Ostavimo smjesu da odstoji 1 h.
5. Listove kupusa punimo smjesom mljevenoga mesa i zamotamo u sarme.
6. Lonac u kojem ćemo kuhati premažemo svinjskom mašću. Na dno lonca stavimo narezani kupus, pa red sarme, pa red suhih dimljenih kostiju, ponovno sarma i na vrh narezani kupus.
7. Natočimo 2 l vode, te ostavimo da provrije. Zatim smanjimo vatru i ostavimo da se kuha 2 h.
8. Nakon otprilike 1,5 h kuhanja, u posebnoj posudi otopimo žlicu svinjske masti, dodamo malo brašna i mljevene paprika. Kada zaprška dobije žučkastu boju, dolijemo malo vode, pustimo da prokrčka i zalijemo sarmu.

Prijedlog za posluživanje:

Poslužuje se kao glavno jelo, najčešće uz pire krumpir ili žgance (palentu).

Recept kazivala:
Jula Jaglič, Guci Draganički

Sarma

Bake i djedovi – čuvari uspomena

Naše bake i djedovi najbolji su čuvari uspomena na blagdanske običaje našega kraja. Rado su se prisjetili i s nama podijelili kako su slavili Božić i Uskrs dok su bili djeca. Jedan dio tih običaja duboko se ukorijenio u blagdansku tradiciju naših mještana i njeguju se još i danas, dok se drugi dio običaja tek djelomično očuvao ili se sasvim izgubio.

Božićni običaji

U novije doba Božić počinje adventom, svake nedjelje pali se jedna svijeća više. Prije 70-ak godina, nije bilo svijeća za biranje. Zapalila se jedna svijeća, tzv. lučer-

nice. To su bile male svijeće u koje se stavila mast i stinji i tako su gorjele. Na Badnju večer, kada je pao mrak, pradjed Blaž bi unio borovicu u kuću, a prabaka Bara bi hodala ispred njega i bacala grah, kukuruz i ostalo žito. Moja baka i njen mlađi brat su to kupili s poda i stavljali na stol da bi bila bolja i plodnija godina. Na stol se još stavlja prije pokupljeni grah, ostalo žito, mlada otavica te se to sve prekrilo stolnjakom i na stolnjak se stavila pogača koja je morala, prema običaju, ostati do blagdana Sveta tri kralja. U to vrijeme se borovica kitila jabukama, orasima, češerima... Kada se bližila ponoć, obitelji su se spremale na misu polnočku. Krenuli

Božićni blagdanski stol u rodnoj kući blaženog Alojzija Stepinca u Brezariću

su pješice prema crkvi sv. Marije Magdalene, no nosili su sa sobom luči kako bi vidjeli put. To su bile lampice od bukovog ili hrastovog drva koje se moralo sušiti na peći kako bi gorjelo. Nakon mise bio je običaj da momak priđe djevojci koja mu se sviđa i pokloni joj jabuku. Kada bi se vraćali iz polnoćke, pjevali su božićne pjesme i veselili se. Kući bi došli oko dva ili tri sata ujutro. Tada su jeli hladetinu ili krvavice (kobasice). Na božićno jutro pod borom su ih dočekale debele crvene jabuke. Za ručak su objedovali puricu koju je prabaka uzgajala te

su jeli dvije vrste kolača: kuglof i orehnjaču.

Kazivačica:
Zdenka Šinković,
Donji Oštrc

Uskrсни običaji

Za Uskrs su se bojale pisanice pomoću ljuski luka (lupinki) u kombinaciji sa svježim travama. Trava se prislonila na jaje, omotala gazom ili najlonkom i stavila se kuhati u vodu s ljuskama luka. Kada se to nakon kuhanja skinulo, nezaštićeni dio jajeta dobio bi tamnu lukovu boju, a od trave su ostali svijetli otisci.

Vuzmenka u Brezariću (Kapela) 2019. godine

Nakon toga jaje se premazivalo uljem radi sjaja. Za Uskrs se kuhala šunka, jeo se mladi luk iz vrta, jaja i domaći kruh. Na Veliku subotu u popodnevnim satima hrana se u košarama nosila na blagoslov u seosku kapelicu. Do blagoslova hrane vrijedio je post. Po povratku s blagoslova, prekida se post i blagovala se blagoslovljena hrana. Jedan od lijepih uskrasnih običaja bilo je slaganje i paljenje vuzmenke. Otprilike mjesec dana prije Uskrsa ljudi su sakupljali borovicu za vuzmenku po okolnim šumama. Do Uskrsa se slagala vuzmenka u obliku stošca. Uvečer na Veliku subotu i cijelu noć uoči Uskrsa ljudi su čuvali vuzmenku da je netko ne bi zapalio. Ponekad se znalo dogoditi da bi ju netko namjerno zapalio prije vremena, a krivac se uglavnom nije saznao. Običaj je bio da je vrh slagao mladi, neoženjeni mladić. Vuzmenka se palila na

uskršno jutro, u zoru, netom prije svitanja. Ako prilikom paljenja vuzmenke vrh nije gorio, to je značilo da mladić još nije bio spreman za ženidbu. Nakon paljenja vuzmenke išli smo na misu.

Kazivačica:
Štefica Šimecki, Brezarić

Uskrs se slavio tako da smo mi, djeca, na Veliku subotu pravili pisanice pomoću kore crvenog luka. Naše su mame za to vrijeme pekale gibanjicu. Nakon toga smo išli na blagoslov hrane. Ostatak dana slagali smo vuzmenku. Na uskršno jutro, u zoru, palila se vuzmenka, čime smo slavili Isusovo uskrsnuće. Nakon toga kod kuće smo jeli hranu blagoslovljenu dan prije i odlazili na svetu misu.

Kazivači:
Anka i Ivan Malezija, Dol

Učenik Viktor Stepinac u krašičkoj narodnoj nošnji u župnoj crkvi Presvetog Trojstva u Krašiću na Božić 2019. godine

Ljetni folklorni susreti u Mariji Bistrici 2016. godine

Njegovatelj naših narodnih pjesama, plesova i običaja

KUD 'Josip Torbar' Krašić

Kulturno-umjetničko društvo Josip Torbar Krašić pravi je čuvar etnološke baštine našega kraja. Društvo je osnovano 1994. godine te je nositelj kulturne i tradicijske baštine na području općine Krašić. Ime je dobilo po doktoru Josipu Torbaru, hrvatskom prirodoslovcu, pedagogu i političaru, rođenom u Krašiću 1824. godine. Društvo u svom radu društvo njeguje etnološke vrednote poput plesa, pjesama, glazbe i narodnih nošnji krašičkog kraja.

KUD „Josip Torbar“ Krašić tradicionalno organizira folklorne susrete povodom manifestacije Dani krašičkog kraja, na kojem okuplja kulturno-umjetnička društva iz svih dijelova Lijepa Naše. Redovito nastupa na raznim događajima i manifestacijama, kao što su: Dani krašičkog kraja, Ivanje, sv. Nikola, božićni koncert i školske priredbe. Uz nastupe u rodnom kraju, društvo nastupa i u gotovo svim županijama diljem naše domovine, gdje stvara nova prijateljstva te promovira kulturnu baštinu krašičkog kraja, ali i upoznaje tuđu tradiciju i običaje.

Društvo danas broji oko 50 članova i djeluje u trima sekcijama: dječjoj folklornoj, odrasloj folklornoj i tamburaškoj sekciji. Dječja folklorna sekcija broji 14 članova uzrasta

6. Dječji folklorni susreti u Starom gradu Ozlju povodom Vidova 2017. godine

od 5 do 12 godina, a svoj rad započela je 2012. godine. Tamburaška sekcija broji sedam članova i također djeluje od kraja 2012. godine.

Voditeljica dječje folklorne skupine je Jelena Režek. Odraslu folklornu skupinu vodi Marijan Sudac. Voditelj tamburaške sekcije je Duško Gvozdić.

Autorica: Aleksandra Gvozdanović (7. a), članica KUD-a „Josip Torbar“ Krašić od 2016. godine

Ivanje 2020. godine

2. Dječji folklorni susreti „Zaplešimo Dolinom kardinala“ 2018. godine

Otkrivanje i blagoslov kipa sluge Božjega Franje Kuharića u Pribiću 2019. godine

Ivanje 2020. godine

Rječnik zastarjelica krašićkoga kraja //

ajncuk – odijelo	lajbek – prsluk	prekljunati – probuditi
bujza – tele	landrupuh – skitnica	prismknuti – nadodati, preuveličati
cunjak – iznošeni dio odjeće	lapa – kosa	rafanak – dimnjak
čuda – mnogo	lesa – ulazna vrata na ogradi	rastepsti – rasipati
duu – smrad, neugodan miris	letrka – automobil	skolak – daska za rezanje
firunga – zavjesa	melja – brašno	sukanjica – valjak za tijesto
fršlog – kutija za spremanje žitarica	merkati – vesti	šatofljin, šatoflin – novčanik
furezlin – čarapa	merlin – mrkva	špital – bolnica
gablica – posuda za dojenje krava	mličenka, mičenka – valjak za tijesto	štacun – trgovina
ganak – drveni trijem	najža – tavan	štreka – pruga
gepka – poklopac za lonac	nedipovedan, nedopovidan – nedokazan	šumav – gluh
herlava – nespretna	neopakalije – nepodopštine	taška – torba
hud – zločest	okno – prozor	tavrlje – držač za stolnjak
izneopačiti – izokrenuti	patoflin – cipela	tipurišće – drška za oruđe
kidati – čistiti štalu	pećica – maramica	vugarak – krastavac
kolarin – kragna	penza – teret	zdrhnati se, zdrnati se – stresti se
korenje – mrkva	perilak – krpa za pranje suda	
kreljut – kokošje krilce	podišpuderati – porazgovarati	
kupica – čaša	pomna – tava	
kurnjak/kurnjik – kokošinjac	potepsti – uzalud potrošiti	

*Rječnik izradili: učenici
Medijske skupine*

Pogled s Baltičevca

Rječnik zastarjela ikavskoga dijela žumberačkoga kraja ////

afinger – vješalica
aštafirung – mladino ruho
babinje – krstitke
balta – sjekira
batićak – čekić
bicko – nerast
briftašljin – novčanik
briso – gumica
briske – breskve
bukvica – bilježnica
cange – kliješta
cedulja – papirić
ceker – pletena torba
čera – jučer
čerišnje – trešnje
čušpajz – varivo
delati – raditi
divaniti – razgovarati
drobno – sitno
družina – obitelj
džigerica – jetra
escajg – pribor za jelo
firunga – zavjesa
flajsati se – šminkati se
flaša – boca
foraus – predsoblje
fruštik – doručak
fuksšpanc – vrsta pile takozvani „lisičji rep”
ganak – trijem
gdi, kadi – gdje
gdo – tko
gipka – poklopac
gomilica – kamilica
grincajg – zeleno za juhu
grmača – živica
gvišno – vjerojatno
haka – kuka
hakmesar – mesarska sjekira
haljica – jakna
is – kljet
iža – kuća
„Je revo!” – upravo suprotno, baš nije
jupa – majica
kablica – posuda za mlijeko
kidati – čistiti štalu
kiklja – haljina
kmali – uskoro

kola – auto
kolendar – kalendar
korenje – mrkva
kostanji – kesteni
kotac – svinjac
kotač – bicikl
kozule – mahune
kredenc – kuhinjski ormar
kreljut – kokošje krilo
kriljava – šešir
lafra – maska
lajbak – prsluk
lasi – kosa
lenir – ravnalo
lesa – vrata na ogradi
libac – komad kruha
lojtre, škale – ljestve
loza – šuma
marela – kišobran
maša – misa
mekla – metla
melja – brašno
mišćafin – lopatica za smeće
miza – stol
mniko – mlijeko
negda – nekada
nofti – nokti
očale – naočale
okno – prozor
ori – orah
otoman – trosjed
pant – stožer
patika – ljekarna
pečica – maramica
pegla – glačalo
plajbac – tesarska olovka
plot – drvena ograda
pod – tavan
požerak – jednjak
pratež – rublje
prezle – krušne mrvice
procanja – velika košara
procijalka – cijedilo
protvan – tepsija
pušljac – buketić
rabota – akcija
ranjgla – zdjela

rešt – zatvor
rol – pećnica
rubaca – košulja
slive – šljive
snažno – čisto, uredno
struga – lijes
sukaljica – kuhinjski valjak
šajba – staklo na prozoru
šajer, štagalj – sjenik
šajtruga – tačka
šamrlje – stolčić
šaratofljin – novčanik
šefrka – zaimača
šikutor – pastoralni vijećnik
škornje – gumene čizme
škrmicl – papirnata vrećica
šlape – papuče
šparavac – milostinja
špegalj – ogledalo
šporet, šparet – štednjak
šprickanta – kanta za zalijevanje
šrafstok – stega
štacun – dućan
šternja – cisterna
štinge – stepenice
štokrlje – stolac bez naslona
štrajher – oštirilo za nož
štrample – ženske čarape
štrik – uže
štumfe – čarape
tanjir – tanjur
taška – torba
teći – trčati
toteka – ovdje
trsje – vinograd
ugorki – krastavci
ušatka – kaca
ušesa – uha
vanjkuš – jastuk
vaservaga – libela
vrći, mekniti – staviti
žaga lucanjka – lučna pila
živinar – veterinar
živine – životinje

Rječnik izradila: Magdalena Marok, 7. b

Intervju s djedom Nikolom Povrženicom

Đačko doba – doba lijepih uspomena

Školovanje naših djedova i baka u mnogočemu se razlikovalo od današnjega. Sa svojim djedom Nikolom Povrženicom razgovarao sam o tome kako je izgledalo njegovo školovanje prije nešto više od pedeset godina. Djed mi je prenio svoje iskustvo i sjećanje na nekadašnji način školovanja i odrastanja. U razgovoru je otkrio koji su mu bili omiljeni predmeti, koliko je u razredu bilo učenika, što su čitali za lekturu, jesu li ih učitelji tukli, a na samom je kraju djed otkrio u kakvom su mu sjećanju ostali njegovi školski dani.

Kako je izgledalo tvoje školovanje?

- Prva četiri razreda osnovne škole pohađao sam u Gornjem Prekrižju. To je bila četverogodišnja škola. Od petog do osmog razreda školovao sam se u Pribiću. Moj najdraži predmeti bili su Kemija i Povijest. Pisali smo u bilježnice tako da smo s jedne strane pisali jedan predmet, a s druge strane drugi. Nas je u razredu bilo šezdeset, a sada su u školi u Prekrižju samo dva đaka. Tada u školi nije kao danas bilo Informatike i Vjeronauka. Vjeronauk smo slušali u crkvi. Od stranih jezika učili smo samo njemački. Od predmeta kojih danas više nema u školama imali smo Domaćinstvo na kojemu su djevojčice učile šivati, a dječaci obrezivati i cijepiti voćke. Imali smo i malu radionicu u kojoj smo izrađivali razne drvene predmete. Hrana u školi bila je besplatna za učenike koji su dolazili iz obitelji s više djece. Torbe nismo kupovali, već smo nosili ono što bi nam mama sašila od platna. Bili smo više bosu nego obuveni.

Jeste li morali čitati lekturu?

- Da, morali smo ju čitati. Još se uvijek sjećam nekih lektira: Čitali smo *Rat i mir*, Miroslava Krležu, Vladimira Nazora, Ivana Gorana Kovačića, Slavka Kolara...

Gdje ste kupovali odjeću za školu?

- Odjeća za školu kupovala se na staroj krami u Karlovcu. Riječ je o staroj, rabljenoj robi. Nismo dobivali novu odjeću jer za to nije bilo dovoljno novaca.

Kako ste putovali u školu?

- Do škole smo pješačili. Škola je od kuće bila udaljena oko četiri kilometra. Zimi smo nosili zimske kaputiće jer je u to vri-

jeme snijeg bio debeo najmanje jedan metar. Ali puno nas je pješačilo do škole, tako da smo mi to zajedno pregazili.

Je li vam u školi bilo toplo ili hladno?

- U školi je bilo toplo jer nas je grijala peć na drva. Podvornici su ložili peć, a ujedno su i kuhali obroke koje smo dobivali u školi. Oni su i čistili školu. Naložilo se ujutro, dok još učenici nisu došli u školu. Kada bi djeca došla u školu, netko od starijih dječaka išao bi staviti drva u peć.

Jesu li vas učitelji u školi tukli?

- Da, dobivali smo dosta batina. Morali smo si sami donijeti šibu u školu. Pamtim svoju učiteljicu S. koja je bila vrlo stroga. Tukla je sve, bez obzira na to jesi li ti znao ili nisi.

Misliš li da je današnjim učenicima lakše nego što je bilo vama?

- Danas je, prema mome mišljenju, učenicima u školi lakše nego što je bilo nama. Mi

smo u školi dobivali batine, u školu smo morali ići pješače, a kada smo došli kući, morali smo raditi. Išli smo svaki dan s kramom na pašu. Išlo se ujutro prije škole i navečer. Imali smo manje vremena za učenje.

Što ste radili nakon nastave?

- Poslije nastave odmah smo morali ići kući. Nismo smjeli ići na vjeronauk. Ako bismo već otišli iz škole na vjeronauk, nismo se smjeli križati. To je samo zahtijevala učiteljica S. Roditelji su nam govorili da moramo ići na vjeronauk pa je to za nas djecu bilo malo zbunjujuće. Kod kuće smo ukućane morali pozdravljati s *Hvaljen Isus i Marija*, a u školi su nam govorili da moramo pozdravljati sa *Zdravo*.

U kakvom su ti sjećanju ostali školski dani?

- U školi mi je bilo zabavno, nekad teško, s puno igre i akcije. Bez obzira na batine koje bismo ponekad dobili i na sve obaveze koje smo imali, što školske, što one izvan škole, uz dačko me doba vežu lijepe uspomene.

Autor: Petar Marok, 7. b

Pogled s Oštrca

Učiteljica Branka Jurković s razredom

Biti učitelj – nekad i danas

Jeste li ikada mislili da školska lektira može imati ulogu u donošenju važnih životnih odluka? Baš se to dogodilo sugovornici našeg novinara Borne, učiteljici razredne nastave Branki Jurković. Kako je odabrala zanimanje, gdje je sve radila i kako bi usporedila učiteljsko zvanje nekad i danas, pročitajte u intervjuu s učiteljicom koja u svojoj zasluženoj mirovini uživa već devet godina.

se pripremala za nastavu. Ostajala sam do četvrtoga sata.

Koji ste predmet najradije predavali?

- Najdraži mi je bio tjelesni odgoj. Time sam se bavila kao mlada učiteljica Učiteljske škole.

Mislite li da se učiteljima iskazivalo više poštovanja u vrijeme dok ste Vi radili?

- Poštovanje smo imali od i učenika i roditelja.

Jeste li i Vi koji put kažnjavali učenike za nestašluk?

- Učenike sam upozoravala na njihove nestašluke.

Razlikuje li se mnogo današnja škola od škole u vrijeme dok ste Vi radili?

- Naravno da se mnogo razlikuje od današnje škole jer te silne tehnologije nije bilo u moje vrijeme. Imali smo samo kredu, ploču, spužvu i ljubav prema školi.

Biste li se voljeli vratiti u razred ili Vam je ljepše u mirovini?

- Zbog današnjeg ponašanja djece i današnjem ponašanju prema učiteljima, radije ostajem u mirovini.

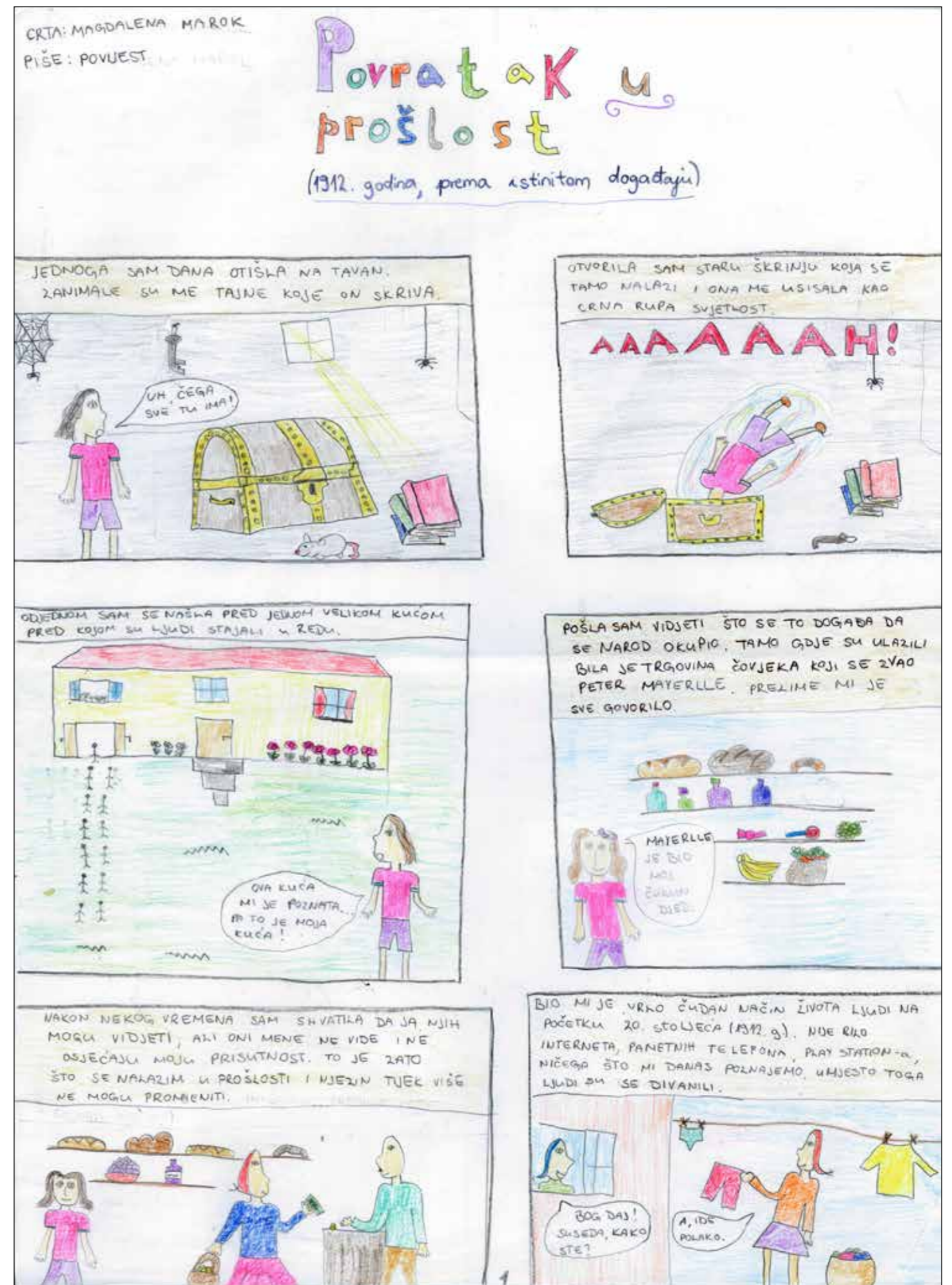
Da ponovno birate profesiju, biste li ponovno bili učiteljica?

- Da je današnje vrijeme isto kao i vrijeme kada sam ja radila, vratila bih se i uživala na poslu u školi.

Imate li kakav savjet za svoje mlade kolegice i kolege?

- Moji savjeti – da su strpljivi, da se trude razumjeti djecu, da više pažnje daju djeci, da upozore djecu na njihove nestašluke i da više s njima razgovaraju.

Autor: Ivan Borna Jurković, 7. b

TADA JE BILA SRAMOTA NOSITI PODERANE HLAČE, A DANAS JE TO NEKAKVA "MODA" I TO VRIJEME JE ODJEĆA MODNA BITI POKRIPANA, ALI ČISTA I UREDNA.

NO, VRTIMO SE MI NAŠOS PRIČI. BUDUĆI DA JE MOJ DJED BIO TRGOVAC BIO JE VRLO BOGAT, A BUDUĆI DA JE BIO BOGAT, SAGRAĐIO JE VELIKU KUĆU I NAPRAVO GOSTIONICU. I TOJ SE KUĆI SVAKI DAN BILO VRLO ŽIVO.

A BLIZIO SE I KRAJ I. SVJETSKOG RATA. PO NJEGOVM ZAVRŠETKU SVE SU SE NOVAČNICE TREBALE PEČATITI PEČATOM NOVE DRŽAVE. MOJ ČUKUN DJED JE ISTO TAKO POSTUPIO, DOK SU NEKI NOSILI MALO, ON JE PO SVOJE NOVCE MORAO IĆI NEKOLIKO PUTA.

POSAO JE BRZO IŠAO, ALI S MATERIJOM JE TO BILO DRUGAČIJE. NJEGOVI SU SE NOVCI MORALI ŠTAMPATI CIJENI JEDAN DAN.

IPAK, ČOVJEK KOJI JE PEČATIO NOVAC NJE BIC BAŠ KOJALAN PREMA MOM ČUKUN DJEDU I NJEST SE BRZO PROŠIRILA.

NAKON ŠTO SU ČUKUN DJEDOVI NOVCI SVI DOBILI PEČAT ČOVJEK KOJI JE STAVLJAO PEČAT NA NOVAČNICE MU JE PREDLOŽIO:

ČUKUN DJED SE KUĆI TOGA DANA VRTIO KASNO. NJEGOVA KĆI I ŽENA SU U ŠTALI DOJILE KRAVE. BIO JE VELO UMORAN.

ODLOŽIO JE NOVCE NA ORMAR.

KAD SE OKRENULO, PRED NJIM SU STAJALA DVA ŽANDARA S UPERENIM PISTOLJIMA.

BIO JE ZATEČEN, PRESTRAŠEN... DAO IM JE NOVCE S ORMARA NETOM DONEŠENIM S PEČAČENJA.

NAKON TOGA SU SE LOPOMI IZGUBILI I NITKO IM VIŠE NIJE MOGAO UĆI U TRAG.

JA SAM CUELJ TAS DOGAĐAJ PROBATRALA IZ PRIKRAJKA JER NIŠTA NISAM MOGLA UČINITI, ALI TKO ZNA, MOŽDA JE DOKIM PRONAĐENO IZGUBLJENI NOVAC...

OSJETILA SAM DA SE POČINJEM VRAĆATI, I SVOJU SADAŠNOST I NAPUŠTAM TO VIŠE ME. NEŠTO ME POČELO NATRAG USISAVATI.

... I ZA TREN SAM VEĆ BILA NA SVOM STAROM TAVANU, A POKRAJ MENE JE ZJAPILA STARA ŠKRINJA - PRAZNA.

Petar Marok, 7.b. Izrada plakata na temu „Dobro došli u Krašič“, kombinirana tehnika kolaž papira i linoreza. Nagrađeni rad: 1. mjesto u kategoriji plakata na natječaju Profil Kletta

Iva Žalac, bivša učenica (generacija 2012. – 2020.). Crtež dvorca u Pribiču, crtanje tušem i perom

Iva Žalac, bivša učenica (generacija 2012. – 2020.). Izrada plakata na temu „Dobro došli u Krašič“, kombinacija flomaster, akvarel i kolaž papir

Maria Petković Fajnik, 7.a. Izrada plakata na temu „Dobro došli u Krašič“, kombinacija flomaster, akvarel i kolaž papir

Viktoria Milašinčić, 7.a. Izrada plakata na temu „Dobro došli u Krašič“, kombinacija flomaster, akvarel i kolaž papir

Lirske pjesme o rodnom kraju

Naš lijepi zeleni kraj svakom od svojih mještana predstavlja nešto vrijedno, posebno i dragocjeno, baš poput dijamanta. Zbog toga su naši bivši učenici generacije 2012. – 2020. pjesme o rodnome kraju napisali upravo u formi dijamanta. Čudesan, bajkovit, topao, srdačan i raskošan samo su neki od epiteta kojima su opisali svoj rodni, kraški kraj.

Pribić

velik, lijep
rađa, štiti, pokazuje
prijatelji, obitelj, igra, mjesto
podržava, pruža, brani
draga, velika
utvrda

Josip Beketić

Brezarić

malen, topao
stvara, štiti, pruža
roditeljstvo, braću, sreću, nadu
potiče, proizvodi, izgrađuje
nezaboravno, srdačno
selo

Borna Stepinac

Vukšin Šipak

miran, malen
radi, daruje, miriše
obitelj, ljubav, zagrljaj, sreća
šapće, raduje, govori
sretan, raskošan
dom

Matea Šetinc

Dol

malen, miran
zelen, čudesan, bajkovit
ljubav, obitelj, prijatelji, mama
veseli, žubori, stvara
prekrasan, najdraži
dom

Matija Pem

Kostanjevac

lijep, drag
pruža, stvara, dijeli
sreću, smijeh, zabavu, uspo-
mene
pruža, potiče, voli
miran, ljubljani
kraj

Valentina Ribić

Krašić

malen, zanimljiv
pomaže, uzgaja, obnavlja
crkva, molitva, obitelj, radost
daruje, poziva, okuplja
dobrotvorni, veseo
zavičaj

Patrik Turković

Čakavka među kajkavcima

Nekoć davno živili su na moru,
a onda su došli na Žumberačku
goru.
Senjski su uskoci
hrabri bili ratnici.
Pod geslom *Vincere aut mori*
protiv Turaka su se borili.
U Žumberku se govorilo kaj

dok oni nisu došli u naš zavičaj.
Iz Senja su nam ča donijeli
i mi smo tako divaniti počeli.
Na brdima gdje bitke su svoje
vodili
mi smo živiti počeli.
Plodna naša tršća i zelene loze
u kojima brste koze.
Mala dica iz doline ča veselo
skaču oko njive i
dvi babice ča su se stale diva-
niti:
„Negda dane je bilo bolje.“
A druga okriče: „Je revo, gviš-
no je danas bolje.“
Svakog dana isto nas sunce
grije,
a, virujte mi, bilo je tako i prije.

Magdalena Marok, 7.b

*Učenica je s ovom lirskom
pjesmom 2020. godine sudjelo-
vala na 14. literarno-likovnom
natječaju „Poj riči materinske“
u organizaciji OŠ „Primošten“
te je za svoj literarni rad dobila
posebnu pohvalu.*

Krašić

K'o u krilu drage majke
ti si smješten, moj gradiću:
nisi gradić, još si selo,
tebi tepam, moj Krašiću.

Lijepo ti je tu gdje jesi,
vjekovima, već odavno
nikad tuđi bio nisi,
tvoje ime nek' je slavno.

Brežuljcima i crkvama
okružen si, moj gradiću,
vinogradima i poljima,
šumama i rijekama,
kakvu imaš svetu sreću.

Čuvaju te sa svih strana
drugi ljudi, mučenici

koja sveta to obrana,
sami sveci slavljenci.

Bas pred samim tu vratima
sveto Srce Isusovo
uvijek kuca nam na sreću
u kapeli navrh brijega,
u susjednom nam Brlečiću.

A naš Brezarić, vrata tvoja,
sveta obitelj stoji tu
da te nitko ne pregazi,
o naš dragi Krašiću.

Malo dalje iza brijega
sveti Roko u Vrhovci,
vjeran vojnik uvijek stoji
preko brda dovikuje:
O moj dragi Krašiću,
nikoga se ti ne boji.

Sveti Vid u Ozlju gradu
prijatelj nam od davnina,
budi sretan, moj Krašiću
jer branio te od Turaka.

Tamo više na zapadu nas
prijatelj
sveti Lovro tu svetkuje,
ljudi Božji, posjetite Vivodinu,
velečasni Markac zove.
Vivodina raj je pravi,
svetog Lovru mučenika
do tri dana ona slavi,
svoga svetog zaštitnika.

U tom krugu malo dalje
Sveti Križ i Duh Sveti,
na tom brdu Loviću
milost svetu svim nam šalje:
uvijek toga ti se sjeti,
o moj dragi Krašiću.

Sveta Ana na Prekrižju,
znamo mi to, uvijek ona Boga
moli
da od zla i od grijeha
nijedno dijete hrvatsko
nikad više ne oboli.
Sveta Ana izmolila

od dragog Boga nam sina
što rodi se kraj Prekrižja
u dolini Jezerina.
Sveta Ana izmolila
od dragog Boga nama brata,
Jurja nam biskupa,
čast i ponos nas svih Hrvata.

O moj dragi Krašiću,
svi ti sveci oko tebe,
a najbliže Ivan sveti,
svi ti sveci, vojska sveta,
kao krunu zimi, ljeti,
čuva tebe rajska četa.

A gle tamo na pomolu
majka naša, majka Božja
uvijek prati, uvijek gleda,
tu na brdu, tu u dolu,
sakrit joj se ništa ne da,
majka sveta uvijek gleda, uvijek
prati
budno Žumberačke te planine,
moli Sina da joj vrati
svako dijete iz tuđine.

Moram još i ovo reći:
sveti Siksto tu je blizu,
nedaleko, preko polja,
jedan više u tom nizu,
takova je Božja volja;
sveti Siksto od Pribića.
rodno mjesto našeg brata,
kardinala nam Kuharića,
dobrog oca nas svih Hrvata.

O moj dragi Krašiću.
a u srcu tek što imaš
Sveto Trojstvo, jedan Bog,
crkvu svetu, milost primaš;
ne stidi se roda svog
jer u rodu svetac pravi
ljiljan, žrtva prošlog rata,
Alojzije blaženi,
čuvaj svakog ti Hrvata.

Draga braćo diljem svijeta,
ja vas molim, posjetite ovaj
kraj,
prekrasan je kao ruža,
prekrasan je kao maj.
Krašić dragi svim ljudima
dobre volje
blagoslov i gostoprimstvo
uvijek pruža.

*Pjesmu je napisala pjesnikinja
Marija Barundić-Špoljar,
rođena Krašićanka. Pjesma je
objavljena 1994. godine u zbirci
pjesama „Kapi duše“.*

Marhabaan bikum fi Krašić (Dobro došli u Krašić)

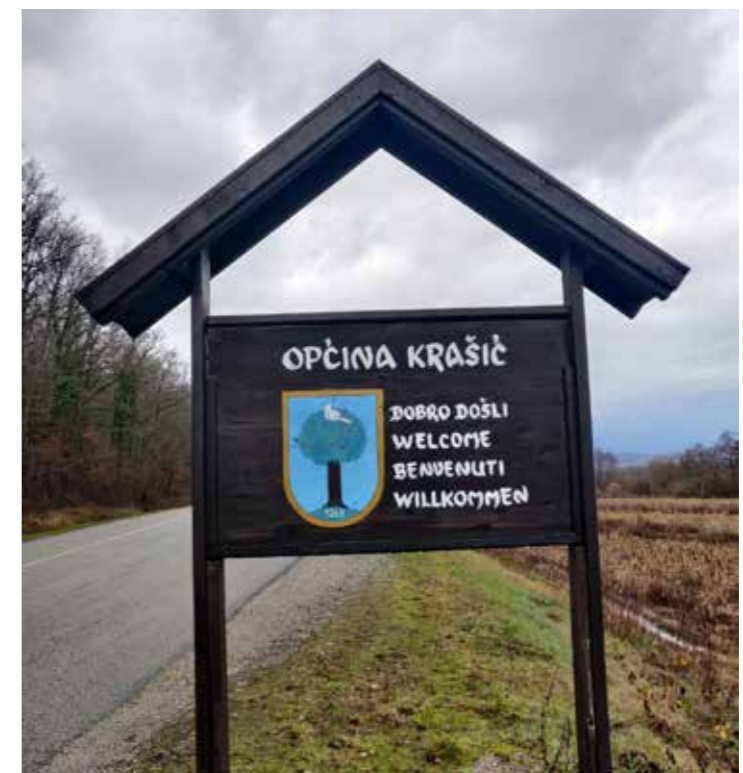
Tahia! (Pozdrav!) Prije devetnaest godina moja se obitelj preselila iz Krašića u Dubai. Moja rodbina i dalje živi u Krašiću. O njima sam mnogo slušao od svojih roditelja, a ove smo ih godine napokon odlučili posjetiti za božićne praznike.

Putovanje zrakoplovom nije dugo trajalo jer sam veći dio puta prespavao. Kada smo stigli u Hrvatsku, najprije me oduševilo vrijeme. Čim sam izašao iz automobila, osjetio sam na licu blagi povjetarac. Sunčeve su nas zrake obasjale i udahnuli smo čisti, svjež zrak. Sljedećeg nas je dana dočekalo olujno i kišovito vrijeme. Takvo nam se vrijeme jako svidjelo. Što se oluja tiče, u našoj zemlji možete vidjeti samo pješčane oluje. Toga smo dana napokon upoznali rodbinu. Nakon objeda povelili su nas u dugu šetnju. Šetali smo kroz razne šume, doline, polja i oranice. Nikako nisam mogao odgonetnuti koji naziv nosi deblo s mnoštvom zelenih iglica. Upitao sam rodbinu i oni su rekli da je to zeleni bor. Isprva sam mislio da se sa mnom šale jer je jedino stablo koje u mojoj državi možete vidjeti palma. Slikao sam mobitelom sve što sam vidio kako bih fotografije mogao pokazati svojim prijateljima u Dubaiju. Sigurno nisu, kao ni ja, nikada vidjeli brežuljke.

Jedini brežuljak za koji su oni čuli zove se dina i nalazi se u pustinji. Ugledao sam neobičnu biljku. Rekli su mi da je to maslačak. U mojoj državi oni ne rastu, kao nijedan drugi cvijet koji sam vidio u Krašiću. Neki od njih su: tulipan, ruža, tratinčica i visibaba. Krašićke šume izgledaju poput labirinta, a u mojoj državi jedini su labirint visoke zgrade. Pitao sam rođake kako izgleda njihovo školovanje. Rekli su mi da je njihova škola jako stresna. Nisu mogli vjerovati kada sam im ispričao da u mojoj školi nema ocjena. Kuće u Krašiću jako se razlikuju od onih u Dubaiju. U Krašiću sam vidio samo klasične kuće. Ovdje ne postoji zgrada viša od trideset metara. Kod nas je sve krcato vilama, palačama, visokim zgradama. Možete li vjerovati da se u jednoj zgradi čak nalazi i pravo skijalište?

Putovanju je došao kraj. Moram priznati da sam uživao. Sretan sam što sam imao priliku upoznati kraj toliko drugačiji od mogega, a posebno srdačne, jednostavne i zanimljive ljude. Oni su me najviše oduševili. Jedva čekam ponovno se vratiti u Krašić i još ga detaljnije istražiti i upoznati. Wadaeaaan! (Dovidenja!)

Gabriel Petković, bivši učenik (generacija 2012. – 2020.)

Ploča na ulazu u općinu Krašić. Ploču je prije 30-ak godina izradio Vlado Šimečki, a oslikao ju je Ivica Tadić.

Stare razglednice

Osim usmene i pisane riječi, fotografije i razglednice odličan su način očuvanja starih uspomena. Američki fotograf Aaron Siskind kazao je sljedeće: „Fotografija je način osjećaja, dodirivanja, ljubavi. Ono što ste uhvatili na filmu, zauvijek je snimljeno... Pamti sitnice dugo nakon što ste sve zaboravili.“ Nekada su se razglednice slale puno češće nego što se šalju danas. Razglednice su sve više zamjenjuju objavljivanjem fotografija posjećenih destinacija na društvenim mrežama ili slanjem fotografija i pozdrava putem raznih aplikacija. One, stoga, malo pomalo i same postaju dio baštine. Neka ove stare fotografije i razglednice same govore tisuću riječi i vrate nas u prošlost našega kraja.

Krašić

Pozdrav iz Krašića!

